

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(březen 2025)

Komise investuje do umělé inteligence, kybernetické bezpečnosti a digitálních dovedností

Komise dne 28. března přijala pracovní program Digitální Evropa na období 2025–2027, v němž vyčlení 1,3 miliardy eur na zavádění kritických technologií, které jsou strategicky důležité pro budoucnost Evropy a technologickou suverenitu kontinentu.

Pracovní program se zaměřuje na zavádění umělé inteligence a její využívání podniky a veřejnou správou, cloud a data, kybernetickou odolnost a digitální dovednosti.

Mezi klíčové priority pracovního programu DIGITAL konkrétně patří:

Zlepšení dostupnosti a přístupnosti generativních aplikací umělé inteligence, a to i v odvětví zdravotnictví a péče. Dostupné finanční prostředky budou použity na testování imerzivních prostředí známých jako „virtuální světy“, provádění aktu o umělé inteligenci a zavádění energeticky účinných společných datových prostorů. Tato opatření jsou klíčová pro provádění iniciativy Továrny na umělou inteligenci, jejímž cílem je vyvinout generativní modely umělé inteligence pro podniky a veřejný sektor.

Podpora evropských center pro digitální inovace (EDIH). Jedná se o síť center, která poskytuje společnostem a veřejnému sektoru přístup k technickým odborným znalostem a testování technologií, jakož i poradenství, školení a dovednosti pro přijetí nejnovějších technologií. Bude podporovat široké zavádění umělé inteligence v soukromých a veřejných organizacích v celé Evropě.

Posílení kybernetické odolnosti. Řešení kybernetické bezpečnosti, jako je rezerva EU pro kybernetickou bezpečnost,lepší odolnost a bezpečnost kritických infrastruktur, včetně nemocnic a podmořských kabelů.

Rozvoj kapacity institucí EU pro vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti digitálních dovedností, aby mohly rozvíjet a přitahovat talenty a zároveň posilovat pokročilé dovednosti evropské pracovní síly.

Usnadnění nové architektury peněženky digitální identity EU a evropské infrastruktury důvěry, jakož i podpora jejího přijetí v členských státech.

Podpora transformace veřejného sektoru rozvojem účinných, vysoce kvalitních a interoperabilních digitálních veřejných služeb.

Inovace urychlí také nová Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP), která uděluje značku kvality STEP Seal slibným projektům s cílem zlepšit jejich příležitost získat přístup k veřejnému a soukromému financování. Očekává se, že nadcházející výzvy programu budou zveřejněny v dubnu 2025 a další výzvy budou zveřejněny po zbytek roku. Výzvy budou otevřeny podnikům, orgánům veřejné správy a dalším subjektům z členských států EU.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/work-programmes-digital>

Komise představila bílou knihu o evropské obraně a plánu ReArm Europe 2030

Komise a vysoký představitel dne 19. března předložili bílou knihu o evropské obraně – připravenost 2030. Komise rovněž v rámci plánu ReArm Europe /připravenost 2030 předložila obranný balíček, který členským státům EU poskytuje finanční možnosti pro mobilizaci významných investic do obranných schopností. Plán ReARM 2030 posiluje novými finančními možnostmi celoevropské obranné schopnosti a bílá kniha vytváří rámec pro nový přístup k obraně a identifikuje investiční potřeby. Cílem těchto opatření je reagovat na naléhavou situaci ohledně podpory Ukrajiny, ale také řešit naléhavou a dlouhodobou potřebu posílení bezpečnosti a obrany Evropy.

Bílá kniha o evropské obraně – připravenost 2030 představuje řešení, jak odstranit nedostatky v kritických schopnostech a vybudovat silnou obrannou průmyslovou základnu. Navrhuje způsoby, jak mohou členské státy v dlouhodobém horizontu investovat do obrany, pořizovat obranné systémy a budovat připravenost evropského obranného průmyslu. Evropa musí investovat do bezpečnosti a obrany kontinentu a zároveň pokračovat v podpoře Ukrajiny, aby se mohla bránit před ruskou agresí. Pro účinné řešení těchto výzev bílá kniha uvádí několik hlavních bodů činnosti: odstranění nedostatků ve schopnostech, zejména pokud jde o kritické schopnosti zjištěné členskými státy; podpora evropského obranného průmyslu prostřednictvím agregované poptávky a zvýšeného společného zadávání veřejných zakázek; podpora Ukrajiny prostřednictvím zvýšené vojenské pomoci a hlubší integrace evropského a ukrajinského obranného průmyslu; prohloubení celounijního obranného trhu, mimo jiné zjednodušením předpisů; urychlení transformace obrany prostřednictvím přelomových inovací, jako je umělá inteligence a kvantová technologie; posílení evropské připravenosti na nejhroší scénáře díky zlepšení vojenské mobility, vytváření zásob a posílení vnějších hranic, zejména pozemní hranice s Ruskem a Běloruskem; posílení partnerství s podobně smýšlejícími zeměmi po celém světě.

Plán ReArm Europe /připravenost 2030 umožňuje vynaložit více než 800 miliard eur, které jsou rozděleny podle těchto pilířů:

Uvolnění veřejných finančních prostředků na obranu na vnitrostátní úrovni. Komise vyzvala členské státy, aby v rámci fiskálních pravidel EU aktivovaly vnitrostátní únikovou doložku Paktu o stabilitě a růstu, což jim poskytne dodatečný rozpočtový prostor ke zvýšení jejich výdajů na obranu.

V zájmu zachování fiskální udržitelnosti bude tato odchylka omezena na výdaje na obranu. Výchozím bodem je při tom statistická kategorie „obrana“ v klasifikaci funkcí vládních institucí (COFOG); maximum je 1,5 % HDP za každý rok aktivace vnitrostátní únikové doložky; období je omezeno na čtyři roky.

Nový specializovaný nástroj pro Akci pro bezpečnost Evropy – SAFE. Vzhledem k aktuálním výjimečným okolnostem Komise na kapitálových trzích získá až 150 miliard eur, přičemž využije svého dobře zavedeného jednotného přístupu k financování, aby pomohla členským státům EU rychle a výrazně navýšit investice do obranných schopností Evropy. Tyto prostředky budou vyplaceny zainteresovaným členským státům na požádání na základě vnitrostátních plánů. Výplaty budou mít podobu konkurenceschopných a atraktivně strukturovaných dlouhodobých půjček, které mají přijímající členské státy splatit. Tyto půjčky zajistí manévrovací prostor rozpočtu EU. SAFE umožní členským státům okamžitě a masivně navýšit své investice do obrany prostřednictvím společného zadávání veřejných zakázek u evropského obranného průmyslu, přičemž v centru pozornosti budou prioritní schopnosti. To přispěje k zajištění interoperability, předvídatelnosti a snížení nákladů na silnou evropskou obrannou průmyslovou základnu. Ukrajina a země ESVO /EHP se budou moci připojit ke společně zadávaným veřejným zakázkám a bude rovněž možné nakupovat u jejich průmyslových odvětví. SAFE rovněž umožní přístupujícím zemím, kandidátským zemím, potenciálním kandidátským zemím a zemím, které s EU podepsaly partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany, připojit se ke společným veřejným zakázkám a přispět k agregované poptávce. Mohou rovněž sjednat konkrétní vzájemně prospěšné dohody o účasti svých příslušných průmyslových odvětví na těchto veřejných zakázkách.

Plán ReARM Europe /připravenost 2030 rovněž spoléhá na to, že skupina Evropské investiční banky rozšíří rozsah svých úvěrů na obranné a bezpečnostní projekty a zároveň zabezpečí svou finanční kapacitu. To bude vedle uvolnění značných finančních prostředků znamenat pro trhy pozitivní signál. Veřejné investice samy o sobě nepostačí k pokrytí investičních potřeb obranného průmyslu (od začínajících podniků k velkým zavedeným společnostem). Strategie pro unii úspor a investic, kterou Komise rovněž přijala, usnadní pro případné investory mobilizaci soukromých úspor na efektivnější kapitálové trhy a směřování investic do kritických odvětví hospodářství, např. do obrany.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/white-paper-future-european-defence-rearming-europe_en

Komise spustila asistenční službu na podporu malých a středních podniků v EU při dodržování sankcí

Evropská komise spustila dne 25. března nové jednotné kontaktní místo poskytující zásadní podporu evropským malým a středním podnikům, které se orientují ve složitém prostředí dodržování sankcí. Omezující opatření (sankce) EU jsou základním nástrojem společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. EU má nyní na celém světě více než 40 sankčních režimů, které obsahují širokou škálu omezujících opatření, od cílených individuálních opatření (např. zmrazení majetku) až po komplexnější odvětvové přístupy (zaměřené na financování, obchod, energetiku atd.). S rostoucím celosvětovým napětím se omezující opatření EU rozšiřují rychleji. Tato složitost může vést k averzi k riziku, což může v některých případech vést k postupům snižování rizik. V důsledku toho roste potřeba dodržování předpisů. Cílem asistenční služby EU pro sankce je budovat postupy dodržování předpisů a zároveň bojovat proti nadměrnému dodržování předpisů, budovat důvěru finančních a obchodních partnerů a snižovat náklady na dodržování předpisů.

Helpdesk bude poskytovat individualizovanou podporu malým a středním podnikům v EU, které provádějí kontroly náležité péče v oblasti sankcí, a to bez nákladů pro společnosti. Helpdesk bude spravovat specializované internetové stránky obsahující informace týkající se sankcí, pokyny pro jednotlivé země, akce, tipy, získané poznatky a další informace. Asistenční služba bude spolupracovat s partnery, včetně veřejných orgánů, zúčastněných stran na podporu podnikání, finančních institucí a mezinárodních organizací pro sankce a dodržování předpisů. Prostřednictvím těchto partnerství se asistenční služba bude podílet na společných informačních a osvětových činnostech, bude pořádat akce a účastnit se jich a poskytovat školení.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://eu-sanctions-compliance-helpdesk.europa.eu/index_en?prefLang=cs

Srovnávací přehled Komise ohledně podmínek pro spotřebitele 2025

Komise zveřejnila dne 14. března Srovnávací přehled podmínek pro spotřebitele 2025, z něhož vyplývá, že 68 % evropských spotřebitelů cítí důvěru v bezpečnost výrobků, které kupují, přičemž 70 % věří, že obchodníci dodržují jejich spotřebitelská práva. Údaje ze srovnávacího přehledu však rovněž ukazují, že rizika online pro spotřebitele přetrvávají, včetně podvodů, falešných recenzí a klamavých reklamních praktik.

Komise přijímá rozhodná opatření k řešení problémů, jimž čelí spotřebitelé v celé EU. Díky novému nařízení o obecné bezpečnosti výrobků jsou nyní spotřebitelé lépe chráněni před nebezpečnými výrobky prodávanými online i offline. K řešení rizik spojených se zbožím prodávaným prostřednictvím online maloobchodníků a tržišť ze zemí mimo EU přijala Komise na začátku tohoto roku sdělení o balíčku týkajícím se elektronického obchodu. Komise rovněž připravuje akt o digitální spravedlnosti, aby posílila ochranu spotřebitelů před škodlivými praktikami na internetu, a to jako doplněk ke stávajícímu souboru digitálních pravidel EU.

Poté, co v roce 2026 vstoupí v platnost nová pravidla podle směrnice o právu na opravu a směrnice o posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace, budou mít spotřebitelé prospěch také ze snazších oprav, většího počtu opakovaně používaných výrobků a jasnějších informací o trvanlivosti a opravitelnosti.

Hlavní zjištění srovnávacího přehledu 2025: celkem 70 % spotřebitelů souhlasí s tím, že maloobchodníci a poskytovatelé služeb dodržují práva spotřebitelů, přičemž 61 % spotřebitelů důvěřuje veřejným organizacím, že chrání jejich práva; přeshraniční elektronický obchod roste, přičemž v roce 2024 nakupovalo 35 % spotřebitelů v jiné zemi EU a 27 % mimo EU; u nakupujících online je o více než 60 % vyšší pravděpodobnost, že se při nákupu setkají s problémy, než v případě nakupujících offline; celkem 93 % zákazníků nakupujících online má obavy z cílené online reklamy, včetně shromažďování osobních údajů, nadměrné reklamy a personalizace; celkem 45 % spotřebitelů se setkala s podvody na internetu a mnoho z nich má zkušenost s nekalými praktikami, včetně falešných recenzí a zavádějících slev; navzdory pomalejšímu růstu inflace v roce 2024 a lepší náladě spotřebitelů v porovnání s rokem 2022 se 38 % respondentů obává, zda budou stále schopni platit své účty, a 35 % si není jisto tím, zda si budou moci dovolit své oblíbené potraviny; celkem 74 % spotřebitelů si všimlo případů, kdy se zmenšila velikost balení zboží, a 52 % zaznamenalo pokles kvality bez odpovídajícího poklesu ceny; význam environmentálních hledisek při rozhodování o nákupu se od roku 2022 snížil o 13 % v důsledku úvah souvisejících s náklady na udržitelné výrobky a služby a nedůvěry ve spolehlivost environmentálních tvrzení.

Výsledky srovnávacího přehledu budou nyní projednány s členskými státy, sdruženími spotřebitelů a podniky a budou podkladem pro přípravu nadcházejících iniciativ, jako je agenda pro spotřebitele na období 2025–2030 a akt o digitální spravedlnosti.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://commission.europa.eu/document/2816337b-4fd1-4db2-a71c-d14a206a5a93_en

Březnové případy porušení právních předpisů: rozhodnutí proti Česku

Komise v rámci březnového balíčku rozhodnutí o nesplnění povinnosti, který zveřejnila dne 12. března, vyzvala Česko ke správnému provedení rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu ve vnitrostátním právu a zaslala Česku odůvodněné stanovisko (INFR(2020)2312), jelikož nedodržuje rámcové rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV). Evropský zatýkací rozkaz je zjednodušený přeshraniční soudní postup, který umožňuje předání vyžádané osoby za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody. Evropský zatýkací rozkaz, který funguje od 1. ledna 2004, nahradil zdlouhavé postupy vydávání osob, které se mezi členskými státy EU uplatňovaly dříve. V roce 2021 zaslala Komise Česku výzvu, jakož i dodatečné výzvu v roce 2023. Po analýze odpovědi dospěla Komise k závěru, že Česko neprovedlo ve svém vnitrostátním právu správně některá ustanovení rámcového rozhodnutí, konkrétně ustanovení týkající se situace do přijetí rozhodnutí o předání, jakož i výsady a imunity. Česko má nyní dva měsíce na to, aby odpovědělo a přijalo nezbytná opatření. Pokud tak neučiní, může se Komise rozhodnout, že věci předloží Soudnímu dvoru Evropské unie.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_25_503

Komise navrhla nový společný systém EU pro navrácení

Evropská komise dne 11. března zveřejnila návrh pro vytvoření společného evropského systému pro navrácení s rychlejším, jednodušším a účinnějším řízením o navrácení v celé EU. Nový právní rámec pro navrácení představuje klíčový prvek, který doplní Pakt o migraci a azylu, který byl přijat v loňském roce. Vzhledem k tomu, že míra navrácení v EU v současné době dosahuje pouze 20 %, a s ohledem na rozdílnost různých systémů, které mohou být zneužity, je zapotřebí moderní, jednodušší a účinnější právní rámec. Nová pravidla poskytnou členským státům nezbytné nástroje k zajištění účinnějšího navrácení při plném dodržování základních práv.

Nová společná pravidla zahrnují:

- nařízení se společnými postupy pro vydávání rozhodnutí o navrácení a evropským příkazem k navrácení, který mají vydávat členské státy. Vzhledem k tomu, že v současné době existuje 27 různých systémů, omezí se tak rozdílnost na úrovni Unie;

- vzájemné uznávání rozhodnutí o navrácení umožní členskému státu uznat a přímo vykonat rozhodnutí o navrácení vydané jiným členským státem, aniž by musel zahájit nový proces. Do 1. července 2027, rok poté, co nabude použitelnosti Pakt o migraci a azylu, Komise přezkoumá, zda členské státy zavedly vhodná opatření pro účinné zpracování evropských příkazů k navrácení, a přijme prováděcí rozhodnutí, které stanoví povinnost uznat a vykonat rozhodnutí o navrácení vydané jiným členským státem;
- pravidla pro nucený návrat a pobídky k dobrovolnému návratu: nucené navrácení bude povinné, pokud osoba neoprávněně pobývajícím v EU nespolupracuje, skrývá se v jiném členském státě, neopustí EU ve stanovené lhůtě pro dobrovolné opuštění území nebo představuje bezpečnostní riziko. Tento přístup motivuje k dobrovolnému návratu ve stanovených lhůtách pro opuštění EU;
- přísnější povinnosti pro navrácené osoby v rovnováze s jasnými zárukami: výslovnou povinnost spolupracovat s vnitrostátními orgány během celého řízení o navrácení s jasnými důsledky v případě nedostatečné spolupráce, jako je snížení nebo zamítnutí příspěvků nebo zabavení cestovních dokladů. Zároveň budou posíleny pobídky ke spolupráci, včetně podpory dobrovolného návratu; silné záruky v průběhu celého procesu navrácení: veškerá opatření související s navrácením musí být prováděna při plném dodržování základních a mezinárodních norem v oblasti lidských práv. To je zajištěno jasnými postupy, jako je právo na opravný prostředek, podpora zranitelných osob, silné záruky pro nezletilé osoby a rodiny a dodržování zásady nenavrácení;
- přísnější pravidla pro omezení zneužívání systému a skrývání se: členské státy budou mít k dispozici posílená pravidla pro lokalizaci navrácených osob, možnost požádat o finanční záruku, pravidelné podávání zpráv nebo pobyt na místě určeném vnitrostátními orgány. Nová pravidla stanoví jasné podmínky zajištění v případě nebezpečí skrývání se, jakož i alternativní opatření k zajištění. Zajištění může trvat až 24 měsíců, zatímco v současné době je to 18 měsíců. Navíc odkladný účinek rozhodnutí o navrácení již nebude automatický, pokud se nevyskytnou otázky ohledně zásady nenavrácení;
- zvláštní pravidla pro osoby představující bezpečnostní riziko: členské státy budou muset včas prověřit, zda určitá osoba nepředstavuje bezpečnostní riziko. Pokud je takové riziko zjištěno, budou tyto osoby podléhat přísným pravidlům, včetně povinného nuceného návratu, delších zákazů vstupu a samostatných důvodů pro zajištění. Zajištění může být na základě rozhodnutí soudu prodlouženo nad rámec běžných 24 měsíců;
- zpětné přebírání v rámci procesu navrácení: aby se překlenula mezera mezi rozhodnutím o navrácení a skutečným návratem do třetí země, stanoví nová pravidla společný postup, který zajistí, aby po rozhodnutí o navrácení systematicky následovala žádost o zpětné převzetí. Pravidla umožňují rovněž předávání údajů do třetích zemí za účelem zpětného přebírání;

- návratová centra: členské státy vyzvaly k inovativním řešením pro řízení migrace. Tento návrh zavádí právní možnost navrátit osoby, které neoprávněně pobývají v EU a obdržely konečné rozhodnutí o navrácení, do třetí země na základě dohody nebo ujednání uzavřených bilaterálně nebo na úrovni EU. Takovou dohodu nebo ujednání lze uzavřít se třetí zemí, která dodržuje mezinárodní normy a zásady v oblasti lidských práv v souladu s mezinárodním právem, včetně zásady nenavrácení. Vyňaty jsou rodiny s nezletilými osobami a nezletilé osoby bez doprovodu a provádění těchto dohod nebo ujednání musí být monitorováno.

Nyní je na Evropském parlamentu a Radě, aby zaujaly k návrhu své pozice.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0101>

Postoj Rady pro postupné zprovoznění nového digitálního systému správy hranic

Rada EU dne 5. března dosáhla postoje k nařízení, které by členskými státy umožnilo postupně po dobu šesti měsíců zavádět digitální systém správy hranic (Systém vstupu/výstupu (EES), který digitálně zaznamenává vstupy a výstupy, údaje z cestovního pasu, otisky prstů a zobrazení obličeje státních příslušníků třetích zemí, kteří cestují za účelem krátkodobého pobytu v členském státě EU). Nařízení umožňuje členským státům začít využívat výhod systému a poskytuje pohraničním orgánům a odvětví dopravy více času na přizpůsobení se novým postupům.

V rámci jednotlivých fází zavádění členské státy postupně zprovozní EES a po prvním měsíci budou usilovat o registraci alespoň 10 % případů překročení hranic. Během prvních 60 dnů mohou členské státy provozovat EES bez biometrických funkcí. Po třech měsících by členské státy měly EES – s biometrickými funkcemi – provozovat alespoň na polovině svých hraničních přechodů. Země EU by měly dosáhnout úplné registrace všech osob do konce období postupného zprovoznění EES. Do konce tohoto přechodného období se budou v členských státech cestovní doklady i nadále ručně razítkovat.

Nařízení nestanoví datum zahájení postupného zavádění tohoto systému. To bude vyžadovat samostatné rozhodnutí Evropské komise, jakmile právní předpis vstoupí v platnost. Nařízení zohledňuje různé potřeby členských států. Členské státy, které si to přejí, mohou systém zavést postupně, ostatní mají možnost jej plně zprovoznit od prvního dne.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6518-2025-INIT/en/pdfroom/20250204IPR26688/parliament-green-lights-update-of-vat-rules-to-make-them-fit-for-digital-times>

Rada EU přijala balíček týkající se DPH v digitálním věku

Rada dne 11. března schválila s konečnou platností soubor právních předpisů, jejichž cílem je přizpůsobit pravidla EU v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) digitálnímu věku. Dnes přijatý balíček zahrnuje směrnici, nařízení a prováděcí nařízení a přináší změny tří různých aspektů systému DPH. Nová pravidla zavádějí do roku 2030 plnou digitalizaci povinností v oblasti vykazování DPH pro společnosti, které prodávají zboží a služby podnikům v jiném členském státě EU; požadavek, aby online platformy odváděly DPH ze služeb krátkodobého pronájmu ubytování a přepravy cestujících ve většině případů, kdy jednotliví poskytovatelé služeb DPH neúčtují; zlepšení a rozšíření jednotných správních míst pro DPH tak, aby se podniky nemusely registrovat k DPH v každém členském státě, v němž podnikají.

Směrnice, nařízení a prováděcí nařízení vstupují v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU. Zatímco nařízení jsou přímo použitelná, směrnice bude muset být provedena ve vnitrostátním právu.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2025/03/11/taxation-council-adopts-vat-in-the-digital-age-package/>

Rada se dohodla na posílení spolupráce a výměny informací v oblasti minimálního efektivního zdanění právnických osob

Rada dne 11. března dosáhla politické dohody o nové směrnici EU (DAC9), která si klade za cíl zlepšit správní spolupráci v oblasti daní, konkrétně posílit spolupráci a výměnu informací týkající se minimálního efektivního zdanění právnických osob. Nadnárodní skupiny podniků a velké vnitrostátní skupiny tak budou moci lépe plnit povinnosti podávat informační přehled, které mají podle druhého pilíře globální dohody G20/OECD. Této mezinárodní dohody bylo dosaženo s cílem zabránit erozi základu daně a přesouvání zisku a zajistit, aby velké společnosti platily minimální efektivní daň. Pravidla druhého pilíře se stala součástí práva EU v roce 2022.

Směrnice DAC9 aktualizuje stávající směrnici EU o správní spolupráci (DAC) rozšířením pravidel daňové transparentnosti. Zjednodušuje podávání zpráv velkým korporacím, zlepšuje výměnu údajů mezi daňovými orgány a je v souladu s globálními standardy minimálního zdanění. Zisk velkých nadnárodních i domácích skupin nebo společností s celkovým ročním obratem nejméně 750 milionů eur má být zdaněn minimální sazbou 15 %.

Směrnice DAC9 bude formálně přijata Radou, která jedná jako jediný normotvůrce, jakmile bude dokončena právně-lingvistická práce. Následně bude zveřejněna v Úředním věstníku a vstoupí v platnost den poté. Členské státy budou muset směrnici DAC 9 provést do 31. prosince 2025. Země, které se rozhodnou odložit provádění „směrnice druhého pilíře“, jsou přesto povinny provést směrnici DAC 9 ve stejné lhůtě.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6760-2025-INIT/cs/pdf>

Rada přijala návrh nařízení o statistikách na trhu práce týkající se podniků

Rada přijala dne 24. března nový právní předpis, který má zlepšit shromažďování údajů pro statistiky trhu práce týkající se podniků na úrovni EU. Nová pravidla zejména zajistí, že tyto statistiky budou aktuálnější a lépe srovnatelné mezi jednotlivými zeměmi. Stanoví rovněž lepší pokrytí ekonomiky a zajišťují shromažďování údajů o rozdílech v odměňování žen a mužů. Tvůrci právních předpisů v EU potřebují přístup k včasným, spolehlivým a srovnatelným statistikám trhu práce týkajícím se podniků, aby mohli účinně koncipovat, provádět, vyhodnocovat a koordinovat širokou škálu politik EU, například v oblasti koordinace hospodářských politik a politik zaměstnanosti, sociální politiky a stejné odměny pro ženy a muže. Statistiky trhu práce týkající se podniků se používají pro sledování cílů udržitelného rozvoje, evropské strategie zaměstnanosti, evropského pilíře sociálních práv a evropského semestru.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17082-2024-INIT/cs/pdf>

Soudní statistiky za rok 2024: významný nárůst u věcí zahájených před Soudním dvorem a u věcí ukončených Soudním dvorem a Tribunálem

SDEU zveřejnil dne 21. března statistiky za rok 2024. Loňský rok lze označit za mimořádný co do počtu věcí předložených Soudnímu dvoru a počtu věcí ukončených Soudním dvorem a Tribunálem dohromady. V roce 2024 bylo Soudnímu dvoru předloženo 920 věcí, tj. nárůst o 12 %; Soudní dvůr ukončil 863 věcí, což představuje nárůst o 10 % a blíží se rekordnímu počtu ukončených věcí z roku 2019. Čísla za rok 2024 připomínají historická maxima dosažená v roce 2019 a dokládají význam legislativní reformy, která vstoupila v platnost dne 1. října 2024 a týkala se částečného přenesení agendy předběžných otázek ze Soudního dvora na Tribunál v určitých zvláštních oblastech. Žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce podaných za poslední tři měsíce roku 2024 z dvanácti různých členských států a předaných Tribunálu bylo

19. Tribunál. S počtem 922 věcí ukončených v průběhu roku 2024 dosáhl Tribunál ještě lepších výsledků než o rok dříve a mnohem lepších výsledků než v průměru za poslední roky. Tribunálu se výrazně dařilo redukovat množství projednávaných věcí: počet projednávaných věcí činí 1 302, což je nejnižší číslo od roku 2015.

Více informací je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2025-03/cp250037cs.pdf>

JUDIKATURA:

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-647/21 D.K. a C-648/21 M.C a M.F. (Odnětí věci soudci), ze dne 6. března 2025

Nezávislost soudců: rozhodnutí o odnětí věci soudci musí být založeno na objektivních a přesných kritériích. Musí rovněž obsahovat odůvodnění, aby bylo zřejmé, že odnětí věci nebylo svévolné a že se nejednalo o skrytý kárný trest.

V říjnu 2021 kolegium Krajského soudu, Słupsk (Polsko) odňalo jedné ze soudkyň tohoto soudu přibližně 70 nevyřízených věcí, v nichž byla soudkyně zpravodajkou. Usnesení tohoto kolegia bylo přijato bez jejího souhlasu, nebylo jí doručeno a neobsahovalo žádné odůvodnění. Soudkyni byl rovněž odepřen přístup k jeho obsahu. Dále byly dotčené věci přiděleny vždy jinému soudci. Soudkyně se domnívá, že tato opatření představují formu trestu za její pokusy zpochybnit zákonnost jmenování soudce, s nímž zasedala v jiném složení projednávajícím věc. Podle jejího názoru jde rovněž o sankci za to, že zrušila rozsudek vydaný v prvním stupni soudem, který nesplňuje požadavky práva EU. Odnětí věci mělo zabránit případným budoucím pokusům v tomto ohledu. Ve dvou z jí odňatých věcí se tato soudkyně obrátila s otázkami na Soudní dvůr. Dotázala se, zda je s ohledem na právo EU i nadále oprávněna je posuzovat, a to navzdory výše uvedenému usnesení a následnému přikázání každé z těchto věcí jinému soudci.

Soudní dvůr připomněl, že nezávislost soudců zahrnuje to, že nesmějí být vystaveni nepatřičným zásahům, které by mohly ovlivnit jejich rozhodnutí, včetně zásahů zevnitř dotčeného soudu. Skutečnost, že kolegium soudu může soudci odejmout věci, aniž by dodrželo objektivní a přesná kritéria, jimiž se tato pravomoc řídí, a aniž by takové rozhodnutí odůvodnilo, může ohrozit nezávislost soudců. Nelze vyloučit, že odnětí věci bylo svévolné nebo že se jedná o skrytý kárný trest. S výhradou ověření a potvrzení, že odnětí bylo provedeno v rozporu s právem EU, je vnitrostátní soud povinen zrušit jeho protiprávní důsledky. V souladu s tím je třeba zrušit použití

usnesení kolegia a následná opatření a soudkyně, které byly věci odňaty, může nadále rozhodovat věci, které jí byly dříve přiděleny.

Kompletní rozsudek je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-647/21>

ESLP: Rozsudek Farhad Mehdiyev proti Ázerbájdžánu (stížnost č. 36057/18), ze dne 18. března 2025

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) jednomyslně rozhodl ve věci Farhad Mehdiyev proti Ázerbájdžánu, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na respektování soukromého a rodinného života).

Stěžovatel, pan Farhad Sovet oglu Mehdiyev, působil jako advokát a byl členem Ázerbájdžánské advokátní komory. V roce 2011 pozastavil své členství v komoře z osobních důvodů. V roce 2017 požádal o opětovné zapsání a obnovení členství v advokátní komoře, což bylo schváleno 24. října 2017. Nicméně již 31. října 2017 byl vyškrtnut ze seznamu advokátů pro nezaplacení členských příspěvků za období předchozího členství. Stěžovatel namítal, že rozhodnutí o vyškrtnutí bylo svévolné a nepřiměřené, čímž došlo k porušení jeho práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy. Tvrdil, že nebyl řádně informován o údajném dluhu na členských příspěvcích a že mu nebyla poskytnuta možnost tento dluh uhradit před jeho vyškrtnutím. Dále uvedl, že vnitrostátní soudy neposkytly dostatečné odůvodnění pro svá zamítavá rozhodnutí a že řízení jako celek bylo nespravedlivé.

ESLP konstatoval, že vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů představovalo zásah do jeho práva na respektování soukromého života, jelikož mělo významný dopad na jeho profesní život a pověst. ESLP zdůraznil, že takový zásah musí být v souladu se zákonem, sledovat legitimní cíl a být nezbytný v demokratické společnosti. V tomto případě ESLP shledal, že rozhodnutí o vyškrtnutí stěžovatele nebylo dostatečně odůvodněné a že vnitrostátní orgány neposkytly přesvědčivé argumenty pro takový zásah. ESLP také poznamenal, že stěžovateli nebyla dána reálná možnost uhradit údajný dluh na členských příspěvcích před vyškrtnutím, což zpochybňuje nezbytnost a přiměřenost takového opatření. Na základě těchto zjištění ESLP dospěl k závěru, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

Celý rozsudek ESLP naleznete v angličtině zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242368>

ESLP: Rozsudek FSM proti Španělsku (stížnost č. 56414/13), ze dne 4. března 2025

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) jednomyslně rozhodl ve věci FSM proti Španělsku, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na spravedlivý proces).

Stěžovatel, označený iniciálami FSM, je španělský státní příslušník, který byl v roce 2010 odsouzen k trestu odnětí svobody za trestné činy související s dětskou pornografií. V rámci trestního řízení proti němu byly použity důkazy získané skrze mezinárodní spolupráci mezi americkými a španělskými orgány, včetně údajů o IP adrese a obsahu dat ze serverů provozovatele u online fór, kde měl stěžovatel údajně sdílet nezákonný obsah. FSM ve své stížnosti k ESLP namítal, že použití těchto důkazů porušilo jeho právo na spravedlivý proces podle článku 6 odst. 1 Úmluvy. Tvrdil, že informace získané od amerických úřadů byly nepřesné a že nebyly ověřeny. Rovněž namítal, že mu nebyla dána možnost zpochybnit nebo vyslechnout americké vyšetřovatele, kteří se podíleli na vyšetřování a shromažďování klíčových důkazů, a že soudy nedostatečně zohlednily rozpory v důkazech. Další stěžovatelova námitka se týkala porušení důvěrnosti komunikace s jeho advokátem. Tvrdil, že během zadržení mu nebylo umožněno konzultovat případ se svým právním zástupcem v dostatečném soukromí, rozhovory probíhaly za přítomnosti dozorců, čímž mělo dojít k narušení práva na obhajobu a porušení zásady důvěrnosti právní pomoci.

ESLP při rozhodování přihlédl k tomu, že FSM trpěl diagnostikovanou poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) a dalšími neurovývojovými poruchami, což mohlo ovlivnit jeho schopnost plně chápat podstatu trestního řízení a účinně se bránit. Stěžovatel tvrdil, že jeho duševní stav nebyl při trestním řízení dostatečně zohledněn a že nebyly přijaty žádné procesní záruky k ochraně jeho práv. ESLP však dospěl k závěru, že navzdory existenci ADHD měl stěžovatel v průběhu řízení dostatečný přístup ke svému obhájci a jeho zdravotní stav byl znám vnitrostátním soudům. Nebylo prokázáno, že by jeho porucha pozornosti vedla k omezení schopnosti porozumět řízení nebo uplatňovat práva. Pokud jde o komunikaci s obhájcem, ESLP konstatoval, že i když došlo k určitým omezením, nebyla natolik závažná, aby narušila spravedlnost řízení jako celku. ESLP proto judikoval, že řízení proti stěžovateli bylo jako celek spravedlivé a že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Celý rozsudek ESLP naleznete v angličtině zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242203>

ESLP: Rozsudek Girginova proti Bulharsku (stížnost č. 4326/18), ze dne 4. března 2025

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) jednomyslně rozhodl ve věci Girginova proti Bulharsku, že došlo k porušení čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (svoboda projevu) a čl. 13 Úmluvy (právo na účinný prostředek nápravy).

Stěžovatelka, paní Galina Mariova Girginova, je bulharská novinářka působící v internetovém zpravodajském portálu tematicky zaměřeném na justici. Požádala o přístup k odůvodnění zprošťujícího rozsudku ve věci bývalého ministra vnitra Tsvetana Tsvetanova, který byl obžalován kvůli nezákonnému sledování, ale osvobozen. Soudní řízení bylo vedeno neveřejně z důvodu utajovaných informací, přičemž odůvodnění rozsudku nebylo následně zveřejněno na internetu, jak běžně požaduje bulharské právo. Žádost stěžovatelky o přístup k tomuto dokumentu byla zamítnuta s tím, že rozsudek obsahuje technické detaily o sledovacích prostředcích, které podléhají režimu utajení. Stěžovatelka tvrdila, že odepření přístupu k odůvodnění rozsudku představovalo porušení jejího práva na informace, jež je součástí práva na svobodu projevu. Dále namítala, že jí chyběl účinný prostředek nápravy, jímž by se mohla proti tomuto postupu bránit.

ESLP konstatoval, že odepření přístupu k soudnímu rozhodnutí bez uvedení vztahující se relevantní právní úpravy představovalo zásah do práva stěžovatelky podle článku 10 Úmluvy. Vzhledem k veřejnému zájmu ohledně přístupu k odůvodnění rozhodnutí týkajícího se vysoce postaveného státního úředníka mělo být zveřejnění rozsudku přiměřeně odůvodněno a přístup k odůvodnění neměl být automaticky odmítnut pouze s poukázáním na režim utajení. Zásah nebyl „v souladu se zákonem“ ve smyslu Úmluvy, neboť právní rámec v Bulharsku nebyl dostatečně jasný a předvídatelný. Současně ESLP shledal, že stěžovatelka neměla k dispozici žádný účinný opravný prostředek, kterým by mohla rozhodnutí o zamítnutí své žádosti napadnout, čímž došlo k porušení článku 13 Úmluvy.

Celý rozsudek ESLP naleznete v angličtině zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242053>

ESLP: Rozsudek Gorše proti Slovinsku (stížnost č. 29889/18), ze dne 4. března 2025

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) jednomyslně rozhodl ve věci Gorše proti Slovinsku, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na spravedlivý proces).

Stěžovatel, pan Janez Gorše, byl odsouzen k trestu odnětí svobody za několik trestných činů, mimo jiné zneužití pravomoci veřejného činitele a praní špinavých peněz. Klíčovým důkazem, na němž byl rozsudek založen, byla výpověď anonymního svědka, která byla přečtena u soudu, aniž by stěžovatel nebo jeho právní zástupce

měli možnost svědka vyslechnout či jeho výpověď jakkoliv zpochybnit. V průběhu řízení stěžovatel opakovaně namítal, že mu bylo znemožněno čelit obviněním prostřednictvím křížového výslechu klíčového svědka obžaloby, čímž došlo k zásahu do jeho práv zaručených čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Slovinské soudy uvedly, že výpověď byla dostatečně věrohodná a nebylo třeba ji podrobit přímému ověření. Nejvyšší soud Slovinska i Ústavní soud následně stížnosti stěžovatele odmítly jako neopodstatněné.

ESLP připomněl, že právo na spravedlivý proces zahrnuje také právo obviněného vyslechnout nebo nechat vyslechnout svědky obžaloby. Taková možnost tvoří jádro obhajoby v trestním řízení. Pokud je rozhodnutí založeno na výpovědi svědka, kterého obhajoba neměla možnost vyslechnout, musí být takový důkaz posuzován s obzvláštní opatrností. ESLP konstatoval, že slovinské orgány neprokázaly, že by neúčast svědka byla odůvodněná, ani že by jeho výpověď byla podložena dalšími důkazy. Přestože svědectví nebylo anonymní, stěžovateli bylo fakticky znemožněno svědka vyslechnout a oponovat jeho tvrzením, což bylo v rozporu se zásadami spravedlivého procesu. ESLP proto rozhodl, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy. Zdůraznil, že využití takové výpovědi jako hlavního důkazu bez možnosti konfrontace může zásadně ohrozit spravedlivost celého řízení. Zásah nebyl vyvážen žádnými zárukami, které by kompenzovaly neumožnění výslechu svědka, a proto nemohl být považován za přiměřený.

Celý rozsudek ESLP naleznete v angličtině zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242070>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK